

PUSTOLOVINE SENADA ŠVRAKA

CHAGOS | Pusto ostrvo u Indijskom okeanu

U 2007. godini Tuzlak SENAD ŠVRAKA preplovio je Indijski okean jedrilicom i tako postao prvi Bosanac koji je izveo ovaj poduhvat; tri mjeseca odmarao se na pustom otočju Chagos u srcu Indijskog okeana; za naš list bh. moreplovac je ispričao fascinantne detalje iz usamljeničkog života daleko od civilizacije i ustupio nam ekskluzivne fotografije ovog zemaljskog raja

Mjesto bez srkleta i opasnosti

Moje putovanje nije hir nego ž

SIMBOLIČNO OSVAJANJE CHADOSA: Senad Švraka postavio je bh. zastavu u sred Indijskog okeana

Piše

Adisa Čečo

adisa@slobodna-bosna.ba

Foto

Senad Švraka

Senad Švraka je Tuzlak koji želi jedrilicom oploviti svijet. Prošle godine *Slobodna Bosna* je pisala o njegovom poduhvatu i dječaćkom snu koji ga je inspirisao da 2003. ostavi dotadašnji život u Francuskoj i kupi brod, a da 2005. krene na put oko svijeta. Svoje namjere još nije ostvario do kraja, i ovih dana se odmara u Bosni i Hercegovini. Nakon dvije godine bermuda i japanki, prvi put se utopio za bosanski snijeg, a sa svojim zemljacima je poželio podijeliti priču o pustom arhipelagu Chagos gdje je proveo puna tri mjeseca!

DVIJE GODINE U JAPANKAMA

“Sigurno je svako nekad poželio da

ode na pusto ostrvo, samo sam ja tu želju, za razliku od većine, ostvario. Veliki sam ljubitelj prirode, a Chagos je jedinstven upravo po tome što na njemu već trideset godina nema stalnih stanovnika, priroda se tamo oporavila i danas je doslovno netaknuta. Tu je i zov avanture, želja za mirom i slobodom... Nije bilo jednostavno napraviti taj korak, napustiti sve u Francuskoj, odreći se stana, auta, punog frižidera, toplog tuša, zdravstvenog i penzionog osiguranja... Da bi se ostvario takav jedan san, potrebno je puno hrabrosti, prolivenog znoja, nesalomljiva volja i snažna želja da se bude na moru. Meni se moj san o odlasku na pusto ostrvo ostvario”, kaže na početku našeg razgovora Senad Švraka.

Iz njegovih opisa Chagosa jasno je da je ovo jedno od posljednjih mjesta na svijetu gdje vlada potpuni mir. “To je prava banja za živce. Kupaš se u kristalno bistroj vodi temperature 28 stepeni, pecaš ribu i bereš kokose za prehranu, u zalazak sunca šetaš pješćanim plažama... Tamo nema nikakvog srkleta i skoro nikakve

ta ti

go žed za znanjem i slobodom

PUSTOLOVINE SENADA ŠVRAKE

opasnosti. Svaki dan je isti, utorak se ne razlikuje od petka pa se ubrzo i izgubi osjećaj za vrijeme. Za ljubitelja prirode to je raj. Posebno mi je odgovaralo što tamo nema televizije da mi puni mozak glupostima i što sam tri mjeseca hodao bos.”

Sve ono što ga uznemirava i ljuti nalazi se ovdje, tako da na pustom ostrvu nije bilo stvari koje bi ga nervirale. “Možda samo pranje suđa! Sljedeći put moram povesti nekoga da to radi umjesto mene,” kaže u šali Senad. Iako je bio izolovan od svjetskih dešavanja i blagodati civilizacije, Senad nije osjećao da mu bilo šta nedostaje. “Ostao sam na Chagosu tri mjeseca i kad je došlo vrijeme da krenem, srce samo što mi nije prepuklo. Vi ne možete ni zamisliti ljepotu koja tamo vlada. Fotografije ili tv ne mogu dočarati ni stoti dio te atmosfere, tih boja... S druge strane, život na pustom ostrvu, to je povratak u srednji vijek. Treba biti spreman odreći se *blagodati* tehnološke civilizacije kao što su auto i mobilni. Osim ako nemate jahtu od milion dolara opremljenu svim čudima, što naravno nije bio moj slučaj.”

NAŠA KUĆA PLUTAJUĆA

Iako su ostrva Chagos nenaseljena, a spavanje na kopnu je zabranjeno, Senad objašnjava da je tamo, kao i na otvorenom moru sretao dosta pustolova sličnih sebi. “Ljude koji plove morima veže jedna stvar, a to je ljubav prema moru i avanturi. To je i jedino što nam je svima zajedničko. Po svemu drugome, ti ljudi su kao i u ostatku svijeta: istovremeno i svi slični i svako svijet za sebe. Ima i mladih i starih (od jedne do osamdeset godina!), i bogatih i siromašnih, i lijepih i ružnih, i pametnih i onih manje pametnih. Neki su ljubomorni na one koji imaju više para i bolje brodove, drugi naprotiv gledaju da imaju što manji i jednostavniji brod da bi imali manje problema i troškova oko

IZGON IZ RAJA

Stanovništvo Chagosa je iseljeno zbog američke vojne baze

Arhipelag Chagos geografski pripada istom lancu ostrva kojima pripadaju Maldivi i Lakadivi u sjevernom Indijskom okeanu. To je lanac podmorskih vulkana koji se proteže sa sjevera na jug u dužini od 2.300 kilometara. Na vrhovima tih vulkana nastali su koralni grebeni u obliku prstena koji se nazivaju atoli. Unutrašnji dio prstena, nekadašnji vulkanski krater, naziva se laguna i tu je prosječna dubina mora od 20 do 40 metara. Sa vanjske strane atola dubine strmoglavo padaju na nekoliko stotina, pa i više hiljada metara. Na samoj koralnoj barijeri nastala su niska ostrva, uglavnom obrasla kokosovim palmama i drugom vegetacijom otpornom na so.

Ostrva su od 1814. godine pod kontrolom Velike Britanije. Između 1967. i 1971. kompletno stanovništvo (oko 1.800 ljudi) iseljeno je na Mauricijus i Sejšele jer je na najjužnijem atolu *Diego Garcia* izgrađena američka vojna baza. Od tada se na Chagos može ići samo vlastitim brodom. Pristup atolu Diego Garcia je strogo zabranjen, ali jedrilice iz cijelog svijeta redovno posjećuju dva sjeverna atola, *Solomon* i *Peros Banhos*. Godišnje Chagos posjeti oko 100 jedrilica. Noćenje na ostrvu je zabranjeno, pa posjetioci preko noći ostaju na svojim brodovima.

Foto: Eric Blanc

STRAH BOSANACA I HERCEGOVACA OD OTVORENOG MORA

Niko se nije javio ni iz radoznalosti

“U prošlom intervjuu *Slobodnoj Bosni*, rekao sam da tražim člana posade za put preko Indijskog okeana pošto se Nebojša Stanojević koji me pratio od Turske do Tajlanda vratio u Tuzlu. Na mom internet sajtu bio je tokom šest mjeseci otvoren konkurs za člana posade, ali se nije javio niko! Znam da jedrenje nije baš raširen sport u Bosanaca i Hercegovaca i da nije jednostavno ostaviti sve i otići u nepoznato, pa makar i na nekoliko mjeseci. A oni koji nemaju svakodnevnih obaveza, možda nisu imali para da plate avionsku kartu da bi mi se pridružili u Tajlandu i nakon par mjeseci plovidbe vratili u Bosnu... Ipak me čudi da mi se baš niko nije javio, makar iz radoznalosti. Mislim da će gledajući fotografije koje ilustruju ovaj tekst shvatiti šta su propustili. Više fotografija čitaoci mogu naći na mom sajtu www.barba22.ba”

DRUŽENJE NA CHAGOSU: U predahu između plovidbi svetski putnici organizuju i rođendanske zabave

PODVODNE FOTOGRAFIJE ERIC BLANC: Pravo bogatstvo životinjskog svijeta na Chagosu nalazi se ispod površine okeana

PUSTOLOVINE SENADA ŠVRAKE

IZGUBLJENI RAJ U INDIJSKOM OKEANU: Trideset godina ljudi ne žive na Chagosu tako da se neometano razvijaju brojne biljne i životinjske vrste

Svjetskim morima krstare i cijele porodice različ

održavanja. Neki prave dernek svako veče, drugi preziru alkohol. Neki ne mogu živjeti bez društva, drugi mrze društvo i drže se po strani. Jedrilice na sidrištu pomalo liče na selo sa svojim društvenim životom, klanovima, ljubomorama i ogovaranjima. Samo što su kuće plutajuće. I što se u slučaju neke nevolje sve međusobne razlike zaboravljaju i mornarska solidarnost izbija u prvi plan.”

Senad Švraka kaže da se na krstarenje po svjetskim morima mogu bez ikakvih problema uputiti i porodice sa djecom. On

je sretao na desetine porodica raznih nacionalnosti koje tako žive. Na Chagosu je upoznao jednu ženu u sedmom mjesecu trudnoće koja je svaki dan išla u podvodni ribolov. Jedna djevojčica je svoj prvi rođendan proslavila na pustom ostrvu u društvu trinaestero druge djece i njihovih roditelja. U Crvenom moru je sreo francusku jedrilicu sa skiperom, učiteljicom i osmero djece od 12-14 godina koja su obavljala sve dužnosti na brodu! Neki roditelji šalju djecu na ovakva putovanja kako bi im otvorili vidike i pripremili ih za život. Također postoje

dopisne škole, a i roditelji redovno rade sa djecom i podučavaju ih najvažnijim predmetima kao što su matematika, fizika, maternji i strani jezik. Geografiju djeca uče na licu mjesta a škola života koju ta djeca izuče, smatra Senad, ni na koji se način ne može se porediti sa zaglupljujućim nazovi obrazovanjem koje “normalna” djeca dobivaju u školama i na ulici.

Iako trenutno ne živi u Bosni i Hercegovini, Senad nije ravnodušan prema situaciji u domovini. Njegov život izgleda nestvarno u odnosu na bh. svakodnevicu. **“Sve me to boli. Problemi**

LEGENDARNI OSAMLJENICI

Neki ljudi na pustim ostrvima ostanu godinama!

Putujući svijetom Senad Švraka je čuo mnogo priča o legendarnim usamljenicima, a imao je priliku i da upozna neke od njih. “Na Tajlandu sam sreo jednog Francuza po imenu Roger Lextrait koji je proveo osam godina na atolu *Palmira* u Pacifiku. Svaki put kad mi je pričavao svoje doživljaje sa pustog ostrva, oči bi mu se zažarile. Novozelčanin Tom Neale (1902-1977.) proveo je, sa prekidima, 16 godina na atolu *Suvarov*, također u Pacifiku. Napisao je knjigu o svom životu na pustom ostrvu i postao legenda među jedrilicarima, koji su ga jedini posjećivali. Ni jedna jedrilica se ne bi zaputila na Suvarov a da ne bi ponijela “hedije” Tomu Nealu. Da mu je bilo loše, valjda ne bi ostao tako dugo...”

različitih nacionalnosti a djeca uče sa roditeljima

TROŠKOVI PUTOVANJA

Za ovaj stil života potrebno je oko 1.000 eura mjesečno

“Materijalne troškove procjenjujem na oko 1000 eura mjesečno, s tim da veći dio tih troškova, oko 2/3, ide na troškove održavanja i funkcionisanja broda, a oko 1/3 na troškove života. Drugačije rečeno, život na brodu nije skup (ako se skromno živi, jer uvijek je moguće potrošiti više), ali je brod skup. Osim toga u ekspediciju sam uložio pet godina života i puno, puno prolivenog znoja. Bilo je momenata kad mi je bilo teško i kad sam sebi govorio što mi ovo treba, ali sad kad svodim bilans, zadovoljan sam izborom koji sam napravio i nadam se da ovo putovanje nije bilo zadnje. Moja namjera bila je da postanem prvi Bosanac koji je oplovio svijet jadrilicom i pošto to nisam ostvario, taj izazov je još uvijek preda mnom.”

1000 EURA MJESEČNO: Dvije trećine troškova ide na održavanje broda

sa kojima se susreću ljudi koji žive u BiH su vrlo ozbiljni i teški. Iz perspektive onoga ko se bori da preživi, moje putovanje može izgledati nerazumno ili neko može pomisliti da ja putujem zato što imam previše para. U stvari, i ovo moje putovanje je svojevrsna borba za preživljavanje jer su me mučile žeđ za slobodom i glad za novim saznanjima.”

Nakon višegodišnjeg putovanja po otvorenim morima i obilaska brojnih nepoznatih zemalja, Senad granice i podjele u društvu doživljava na specifičan način. “Kad dođete u arapske zemlje, prvo što čujete, prva stvar koju ljudi kažu kad vide bijelca je: ‘Mi nismo teroristi. Mi ne mrzimo Ameriku ni američki narod.’ Ali, na televiziji se ljudima servira drugačija priča jer je potrebno opravdati pljačkaški rat u Iraku. Granice su potrebne da bi se mogli voditi ratovi, a rat je nužan za opstanak kapitalističkog društva. Osim toga, granice olakšavaju preživljavanje raznoraznim oligarhijama koje takve kakve su ne bi mogle opstati u istinski otvorenom i slobodnom društvu. Uvjeren sam da su to suštinska objašnjenja i rata u bivšoj Jugoslaviji i sadašnjih podjela u BiH. Nacionalne podjele su u službi razularene diktature dolara, eura i marke, to je sve”, uvjeren je bosanski moreplovac koji trenutno u domovini prikuplja snagu za nastavak svog poduhvata. ■